

Příloha: Projekt EHMK

Evropské hlavní město kultury (EHMK) patří k nejúspěšnějším a vysoce prestižním projektům EU. Z původního záměru řecké ministryně kultury Meliny Mercouri propagovat kulturu, se v průběhu let stal neobvyklý nástroj kulturního, sociálního a ekonomického rozvoje jednotlivých měst a evropské kulturní politiky. Díky studiím o dopadech titulu na jednotlivé lokality a hlavně díky velkému úspěchu některých měst, se začalo stále více a intenzivněji hovořit o kultuře i v ekonomických termínech. Zkušenosti z předchozích let byly analyzovány (studie Roberta Palmera za léta 1994-2004) a využity tak, aby titul EHMK přinášel optimální efekty v místním, regionálním, národním i evropském měřítku. Právním základem akce je rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1622/2006/ES ze dne 24. října 2006 o zavedení akce Společenství na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2007 až 2019.

V České republice o titul usilovala původně 3 města: Plzeň, Ostrava a Hradec Králové. Mezinárodní porota byla tvořena 7 zástupci jmenovanými jednotlivými evropskými institucemi a 6 českými zástupci (výběr provádělo MK na základě návrhů věcných odborů). Bylo třeba zajistit odbornost a předejít případnému střetu zájmů.

Díky tzv. Palmerově studii došlo k vytvoření neformální sítě měst EHMK. Tato síť je tvořena představiteli minulých, současných i budoucích měst EHMK, experty a zástupci evropských institucí. Jedním z hlavních pozitiv pravidelného neformálního setkávání je možnost sdílet zkušenosti a společně nalézat odpovědi na konkrétní aktuální otázky.

V současné době se výběr řídí rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1622/2006/ES ze dne 24. října 2006. Pro každý rok je vybráno 1 město ze dvou členských států. Dvojice států je určena až do roku 2019. Plzeň bude EHMK současně s belgickým Monsem. Jedním z důležitých aspektů programu EHMK je evropský rozměr. Právě spolupráce s druhým městem v daném roce má naplnění evropského rozměru napomoci.

Příloha: Plzeň Evropské hlavní město kultury 2015 – jednotlivé vybrané akce

Projekt EHMK 2015 je realizován o.p.s. Plzeň 2015 založenou městem (předkladatelem projektu) a má podporu všech politických stran zastoupených v městské Radě (ODS, ČSSD, TOP 09). Také s krajem byla uzavřena dohoda ohledně podpory konkrétních částí programu EHMK 2015.

V prosinci 2013 byl program představen široké české veřejnosti v prostorách pražské Archy a prostřednictvím Knihy 1. V prosinci roku 2014 byla v pražské Lucerně představena Kniha 2, která přináší aktualizovaný program celého roku 2015. Slogan „Open-up“, stejně jako nástin programu, naznačují, že EHMK 2015 přinese Plzni, jejím obyvatelům a všem návštěvníkům možnost otevřít svou mysl a rozšířit své obzory prostřednictvím kulturních a kreativních aktivit.

Bez ohledu na personální změny v týmu o.p.s. sleduje plánovaný program původní přihlášku, kterou tvoří 4 proudy („Umění a technologie“ - kreativita a inovace; „Vztahy a city“ - politická kultura s důrazem na transparentnost, otevřenost, zapojení expertů; „Tranzit a menšiny“; „Příběhy a prameny“). Program roku 2015 byl zahájen 17. ledna a slavnost pulzujících světél 12. prosince rok 2015 uzavře, aby pootevřela dveře dalším aktivitám následujících let.

Součástí programu budou:

- festival Nového cirkusu,
- Továrny představivosti – DEPO 2015,
- oslavy konce války (70. výročí),
- Živá ulice – pouliční festival na Americké třídě,
- Evropský den sousedství,
- 9 týdnů baroka,
- největší český divadelní festival Divadlo.

9 týdnů baroka je festival barokní hudby, výtvarného umění a zpřístupněných barokních sakrálních i profánních památek, které jsou světovým unikátem charakteristickým pro Plzeňský kraj. Uskuteční se postupně v 9 oblastech kraje a návštěvníkům nabídne možnost poznat a prožít baroko všemi smysly.

Město ožije mnoha dalšími aktivitami, výstavami, festivaly, tancem, kulturními kontejnery atd. V regionu proběhne land artový festival v krajině Re:mind a 9 týdnů industriálních stop.

Jednou z klíčových částí projektu je digitální průvodce „Skryté město“. Každý z návštěvníků si může zdarma stáhnout aplikaci s jednou ze 7 tras připravenou obyvateli města. Jejich cílem je představit návštěvníkům i málo známá zákoutí a zajímavá místa v Plzni, včetně osobní příběhů a vzpomínek průvodců. Skryté město má být současně i platformou zapojující občany města. Podpora místních obyvatel se odráží i v početné skupině aktivních dobrovolníků (v současné době přes 120).

Nedávno spuštěný portál „Everfund“ je založený na principu crowdfundingu kulturních a kreativních aktivit. Navíc nenabízí pouze možnost získání finanční pomoci, ale i pomoci třeba ve formě odvedené práce. Jeho tvůrci tak nabízejí místním aktivitám možnost oslovit širší veřejnost a zajistit si dlouhodobější podporu. V současné době se shromažďují prostředky na digitalizaci Trnkových Starých pověstí českých.

Role Ministerstva kultury (dále jen „MK“) je v rámci projektu značně limitovaná. Předkladatelem projektu je statutární město Plzeň, které realizaci programu svěřilo své organizaci Plzeň 2015 o.p.s. Zástupce MK je od roku 2012 členem Správní rady Plzeň 2015 o.p.s. i poradního orgánu primátora Plzně tzv. Rady projektu. MK v současné době projektu poskytuje dotaci v celkové výši 100 mil. Kč na neinvestiční část projektu dle usnesení vlády z 10. srpna 2011. Dotace je účelová a je určena primárně na program a propagaci celé akce, jež v roce 2015 vyvrcholí. V přípravných letech 2012-2014 je uvolňováno po 20 mil. Kč. V roce 2015 to bude dvojnásobek (v současné době MK čeká na žádost o dotaci).

MK je nakloněno všem způsobům, kterými by bylo možno projekt EHMK obecně podpořit a posílit jeho renomé. Na druhou stranu je třeba zajistit maximální uměleckou svobodu realizátorů programu Plzeň EHMK 2015.

Příloha: Proces výběru Evropského hlavního města kultury

- 8. září 2010 byla Plzeň doporučena na titul EHMK 2015 mezinárodní porotou;

- 16. listopadu 2010 vláda ČR (unesení č. 819) schválila návrh na jmenování Plzně EHMK 2015 a evropské instituce (Rada EU, Evropská komise, Evropský parlament, Výbor regionů) byly dopisem ministra obeznámeny o nominaci Plzně;
- 19. května 2011 přijala Rada ministrů rozhodnutí Rady o jmenování EHMK 2015 (oficiální nominace);
- 10. srpna 2011 přijala vláda ČR usnesení č. 601 ohledně financování projektu (celkem 100 mil. Kč v letech 2012-2015: 20-20-20-40) – na neinvestiční aktivity;
- 5. dubna 2012 na základě žádosti statutárního města Plzeň vydalo MK rozhodnutí o uvolnění první části dotace, tj. 20 mil. Kč na rok 2012;
- 14. listopadu 2012 proběhl první oficiální monitoring příprav v Bruselu vedený mezinárodním panelem a za účasti Evropské komise;
- na jaře a na podzim 2013 proběhla neformální setkání zástupců projektu s představiteli EK a předsedou mezinárodního panelu;
- 9. dubna 2014 proběhl druhý oficiální monitoring, na jehož základě mezinárodní panel doporučil Evropské komisi zaslání ceny Meliny Mercoury oběma kandidátům (Monsu i Plzni).

Příloha: Seznam zemí hostících EHMK dle Rozhodnutí č. 1622/2006/ES

2007: Lucembursko a Rumunsko (Lucemburk, Sibiu)

2008: Spojené království (Liverpool a norský Stavanger)

2009: Rakousko a Litva (Linec a Vilnius)

2010: Německo a Maďarsko (Essen, Pécs a turecký Istanbul)

2011: Finsko a Estonsko (Turku a Talin)

2012: Portugalsko a Slovinsko (Guimarães a Maribor)

2013: Francie a Slovensko (Marseille a Košice)

2014: Švédsko a Lotyšsko (Umeå a Riga)

2015: Belgie a Česká republika (Mons a Plzeň)

2016: Španělsko a Polsko (San Sebastian a Vratislav)

2017: Dánsko a Kypr (Aarhus a Paphos)

2018: Nizozemsko a Malta (Leeuwarden a Valetta)

2019: Itálie a Bulharsko (Matera a Plovdiv)